

HET VERSLAG VAN DE COMMISSIE VERWILGHEN

De publieke opinie stelde de terechte vraag hoe en waarom het strafrechtelijk systeem zo heeft kunnen falen bij het onderzoek naar de dramatische kindermoorden en -verdwijningen die hun ontknoping vonden sedert augustus 1996.

De standpunten die werden ingenomen en de antwoorden die werden gegeven waren niet overtuigend, zodat met reden een parlementaire onderzoekscommissie werd gevormd.

1. Op korte tijd is de commissie erin geslaagd een analyse te maken van de problemen en aanbevelingen te formuleren om te verhelpen aan de structurele problemen in politie en gerecht, die reeds lange jaren op een oplossing wachtten. Bestaande projecten, zoals de hervorming van het strafprocesrecht, maar ook nieuwe zoals over de herstructurering van de politiediensten, de reorganisatie van de gerechtelijke overheid en de strafuitvoering zullen dankzij de dynamiek van het verslag verwezenlijkt worden. De buitengewone omstandigheden beletten niet dat er onverminderde aandacht zal moeten gaan naar het democratisch gehalte van de voorliggende voorstellen, dat kwalitatief hoogstaand wetgevend werk zal moeten worden geleverd en de nodige middelen zullen moeten voorzien worden om het beoogde doel – het verbeteren van het strafrechtelijk systeem – te bereiken.

2. Zoals de Wet van 3 mei 1880 het voorschrijft maakte de commissie van haar werkzaamheden een verslag dat openbaar is. Zoals de wet het ook voorschrijft vermeldde zij daarin haar conclusies en werden 'opmerkingen over de verantwoordelijkheden geformuleerd die door het onderzoek aan het licht zijn gebracht'.

In een rechtsstaat staat respect voor de wet, de 'rule of law', centraal. De commissie heeft dus – noch min, noch meer – opmerkingen geformuleerd.

De magistraten en politieambtenaren, zullen bijgevolg geroepen worden om zich te verdedigen. Niet alle aangeduide verantwoordelijkheden zijn dezelfde: ook het verslag van de commissie maakt een onderscheid tussen ongelukkige gedragingen, onbekwaamheid, nalatigheid en opzettelijke handelingen. Sommigen zullen persoonlijke omstandigheden kunnen invoeren, anderen zullen er zich wellicht op kunnen beroepen dat zij vruchteloos de bevoegde politieke overheden wezen op het gebrek aan noodzakelijke middelen, voor anderen zal geen excuus gelden.

In elk geval kan er slechts sprake zijn van sancties nadat de personen die werden vermeld zich zullen hebben verdedigd, volgens de procedures die in het belang van de democratie werden voorzien en zonder dat op voorhand in de ene of andere zin over de uitkomst van de procedures wordt gespeculeerd.

Politici die zonder verdediging straffen vragen of druk uitoefenen om ontslag te bekomen en magistraten die weigeren verantwoording af te leggen sluiten zich uit van de democratische besluitvorming waaraan wij hoge nood hebben.

De commissie VERWILGHEN benadrukt de verantwoordelijkheid van de magistratuur bij de leiding van het strafonderzoek. Voor M&M is dit steeds een democratische vereiste geweest. M&M herhaalt dan ook haar vraag van 16 december 1994 om daarvoor de noodzakelijke personele, administratieve en technische infrastructuur te voorzien. Talrijke voorstellen die de commissie naar voor schuift zoals een audit en het tijdelijk mandaat van korpsoversten, werden reeds vroeger door M&M aangebracht om de werking van de justitie te verbeteren.

Veel meer dan aan allerlei verklaringen is het aan de concrete uitwerking hiervan dat zal kunnen getoetst worden of er werkelijk een nieuwe politieke cultuur ingetreden is.

Magistratuur & Maatschappij